

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Oslo, 29. september 2011

Høringsuttalelse til NOU 2011: 8, forslag til ny finanslovgivning

1. Innledning og sammendrag

Vi viser til departementets høringsbrev av 31. mai 2011 vedrørende Banklovkomisjonens utredning nr. 24, Ny finanslovgivning (NOU 2011: 8).

Terra-Gruppen stiller seg bak høringsuttalelsene fra Finansnæringens Fellesorganisasjon (FNO) og Sparebankforeningen. Vi har i tillegg en del utdypende kommentarer når det gjelder forslagene til nye bestemmelser angående samarbeidende grupper av finansforetak, heretter kalt samarbeidende grupper, dvs §§ 1-5, 3-20 og 3-21, og forslaget § 8-16 om internrevisjon.

En svekkelse av små sparebankers stilling

Vi har to hovedbekymringer i forhold til de nye bestemmelsene om samarbeidende grupper av finansforetak i lovforslaget:

1. De foreslåtte reglene vil gjøre det mer krevende for sparebanker å samarbeide om eierskap i produktselskaper og å gå sammen i faste allianser. Dermed svekkes også sparebankenes konkurransekraft og inntjening.
2. De foreslåtte reglene vil bidra til at egenkapitalbeviset blir mindre attraktivt for investorer. Dermed svekkes sparebankenes mulighet til å hente inn kapital.

Allianser og egenkapitalbevis avgjørende for sparebankene

Sterke sparebankallianser og et godt fungerende egenkapitalbevis er hovedårsakene til at Norge, i motsetning til de fleste andre Europeiske land, fortsatt har et stort mangfold i banknæringen med mange lokale sparebanker. Situasjonen skiller seg klart fra den i nabolandene. I Danmark har en mangel på faste allianser bidratt til en uoversiktlig tilstand i banknæringen gjennom krisen i banknæringen de siste årene. I Sverige har storbanken Swedbank i praksis monopol på å levere infrastruktur og andre tjenester til sparebankene. Denne maktposisjonen har gitt Swedbank mulighet til å definere hva minstestørrelsen på en sparebank bør være, og bruke sin makt som monopolleverandør til å nærmest beordre sammenslåinger av sparebanker der Swedbank mener det er hensiktsmessig. I dag er det

114 sparebanker i Norge, mens det kun er i overkant av 60 igjen i Sverige etter store strukturelle endringer de siste tiårene. Mange svenske kommuner mangler i dag helt en fysisk tilstedeværende bank.

Slik det fremstår, er hensikten med de foreslåtte reglene for samarbeidende grupper av finansinstitusjoner å gi sparebankene som eiere et større ansvar for virksomheten i selskaper de eier sammen. Vi forstår ønsket om tilsynsmessig kontroll med virksomheten og en klar definisjon av ansvar. Imidlertid fører måten de nye reglene er utformet på til en rekke konsekvenser som ikke bidrar til å oppfylle denne hensikten, men som vil virke negativt for sparebankene og sparebankgruppene.

Hvis de foreslåtte reglene videreføres i loven slik de nå ligger, vil dette etter vår oppfatning kunne få store konsekvenser for den norske bankstrukturen. Det å være medeier i selskaper som produserer tjenester og produkter vil kunne bli krevende for mindre banker, som vil kunne komme til å gi opp egne selskaper og isteden bli rene distributører av produkter fra andre produsenter. Dette vil gi et mindre mangfold av produkttilbydere i det norske bankmarkedet, samtidig som det vil svekke sparebankenes inntekter og muligheter til å påvirke sine egne betingelser. Det vil bety en reduksjon i antall banker og et dårligere tilbud til lokalsamfunn og småbedrifter i store deler av landet.

2. Allianse av Norges minste banker

Terra-Gruppen AS er eid av 78 selvstendige norske sparebanker og Oslo Bolig og Sparelag (OBOS). Hensikten bak etableringen av Terra-Gruppen var å gjøre det mulig for eierne å bestå som selvstendige sparebanker, først ved å sikre de små sparebankene bedre vilkår i sine avtaler med de store aktørene i finansmarkedet, og senere ved å utvikle felles tjenester og produkter. I dag er Terra-Gruppen både en allianse av sparebanker, et innkjøpsfelleskap og eierbankenes felles verktøy for å sikre seg tilgang på likviditet, nødvendig infrastruktur og produkter som de ikke ville vært i stand til å skaffe eller produsere hver for seg. Terra-Gruppen AS har derfor en rekke datterselskaper, blant annet OMF-foretak, selskap for felles IT-tjenester, forsikringsselskap og kredittkortselskap.

Våre eierbanker er blant Norges minste banker. De varierer i størrelse fra Totens Sparebank, som har en forvaltningskapital på 12,8 mrd og 131 årsverk, til Vang Sparebank, som har en forvaltningskapital på 467 mill og 10 årsverk. Med en forvaltningskapital på til sammen 240 mrd er Terra-Gruppen AS og eierne sett under ett likevel den fjerde største "banken" i Norge målt etter forvaltningskapital, og den tredje største målt etter antall kunder.

Terra-bankene er representert i 105 norske kommuner, og har en samlet markedsandel av utlån til private i Norge på 11 %. Selv om bankene er små, har de fleste en sterk posisjon og betydelig markedsandel i sine lokalsamfunn. Den lokale sparebanken er ofte både er den viktigste kredittgiveren til privatpersoner og næring i kommunen, lokalt kompetansesenter

på økonomi, og en viktig kilde til finansiering av lokal kultur og aktivitet. I enkelte kommuner har den lokale banken en markedsandel på over 80 %.

Mange eiere, små eierandeler

Av totalt 79 eiere, er det kun 14 (13 banker og OBOS) som eier mer enn 2 % av aksjene i Terra-Gruppen AS. Den største eieren er OBOS med 6,84 % av aksjene, den største eierbanken er Totens Sparebank, med 5,77 % av aksjene. 29 banker eier mellom 1 % og 2 % av aksjene, mens 36 banker eier mindre enn 1 % av aksjene hver.

3. Uklart om ansvar og kontroll

Gjennom lovforslagets § 3-21 (1), jf § 15-1 (8), gjøres blant annet § 15-1 (1) og (2) om ansvar og kontroll for forsvarlig drift, styring og kontroll i finanskonsern, gjeldende for samarbeidende grupper. Etter disse bestemmelsene tilligger dette ansvaret morselskapet. I §15-1 (8) annet punktum fastsettes det at:

”Som morselskap regnes her den gruppe av finansforetak som har eierinteresse i det eller de finansforetak som forestår virksomheten [...].”

Det er for oss uklart hvordan en slik ”ansvarsgjennomskjæring” vil fungere i praksis. I denne sammenheng kan ”gruppen av samarbeidende finansforetak” både leses slik at det er gruppen som helhet som er morselskap, og som at hver enkelt bank i gruppen skal regnes som morselskap hver for seg.

Fare for ansvarspulverisering

Ansvaret og kontrollmyndigheten for aktiviteten i Terra-Gruppen AS-konsernet ligger i dag i styret i Terra-Gruppen AS. Styret står ansvarlig, både overfor eierne i selskapet, og overfor tilsynsmyndighetene.

En ny modell der eierne pålegges deler av det ansvaret som i dag tilligger styret, vil skape en uoversiktlig situasjon, både for selskapet, eierne og tilsynsmyndighetene.

En tolkning der 78 enkeltbanker hver for seg skal regnes som morselskaper uavhengig av størrelsen på eierandelen, vil kunne gi en lite oversiktlig ansvarsstruktur og store praktiske utfordringer dersom det er ment at morselskapene skal utøve direkte styring og kontroll med konsernet utover det som i dag ligger i generalforsamlingens myndighet etter aksjeloven. Hvis 78 eierbanker og deres styrer skal involveres i den løpende styringen og kontrollen med virksomheten, vil det gjøre det vanskelig å fatte beslutninger og få gitt klare styringssignaler til organisasjonen i den daglige driften. Samtidig vil det kunne bety en pulverisering av ansvar når hverken styret eller den enkelte eierbank til syvende og sist står med det fulle ansvaret for aktiviteten i selskapet.

En tolkning der gruppen av eierbanker som helhet skal være ansvarlig morselskap, vil bety at eierbankene må etablere en struktur for å ivareta dette ansvaret og velge et felles organ for

løpende utøvelse av ansvar og kontroll. Dette vil måtte bli til forveksling likt dagens konsernstyre, som er valgt av eierne gjennom representantskapet, som igjen er utpekt av generalforsamlingen. Det er derfor vanskelig å se hva man i tilfelle vil oppnå med endringen.

Ingen kontrollmessig gevinst ved rapportering etter kapittel 13 på konsolidert nivå

I § 15-1 (1) fastsettes det at en rekke bestemmelser i kapittel 13 skal gis anvendelse på konsernet slik at morselskapet får et overordnet ansvar for at disse kravene er oppfylt. Hvis dette innebærer at hver enkelt eierbank i Terra-Gruppen AS skal foreta rapportering etter de aktuelle bestemmelsene i kapittel 13 på konsolidert nivå, kan dette få uheldige konsekvenser for bankenes mulighet til å hente inn både kapital og likviditet. Dette utdypes i kapittel 5 nedenfor.

Samtidig vil en slik rapportering etter vår mening ikke gi bedre styring eller kontroll med virksomheten, verken for eierbanken eller myndighetene, enn i dag. Eierbankene er allerede i dag pålagt en rekke ulike rapporteringer der også risiko ved eierskap og bruk av selskaper i Terra-Gruppen skal hensyntas. De viktigste av disse påleggene er:

- Gjennom ICAAP skal bankene identifisere og vurdere all nåværende og fremtidig risikoeksponering og det tilhørende kapitalbehovet. Dette inkluderer eierrisiko forbundet med eierskapet i Terra-Gruppen.
- Gjennom krav i både IKT-forskriften og Forskrift om internkontroll og risikostyring, pålegges eierbankene å følge opp utkontraktert virksomhet som ivaretas av selskaper i Terra-Gruppen på vegne av eierbank.
- Gjennom Likviditetsforskriften, med tilhørende signaler gitt i Finanstilsynets høringsnotat, skal konsolideringsbestemmelsen i denne forskriften forstås slik at man ikke skal fokusere på regnskapsmessig konsolideringen, men i stedet på de selskaper som har reell betydning for bankens likviditetsrisiko.

Vi viser til forslagene til endringer i høringsvar fra FNO. I tillegg bør § 15-1 (7) om at styret, daglig ledelse eller andre styrende organer i morselskapet i finanskonsernet ikke har adgang til å treffe beslutninger med bindende virkning for datterforetak i finanskonsernet, også gjøres gjeldende for samarbeidsgrupper dersom § 15-1 (1) for øvrig gjøres gjeldende for slike grupper.

4. Konsolidering uten reelt konsernforhold

I lovforlagets § 15-2 (3) pålegges finansforetak i samarbeidsgrupper å foreta forholdsmessig innkonsolidering - basert på eierandel - av beregningsgrunnlag for soliditetskrav i det foretak/konsern det samarbeides gjennom, uavhengig av om den enkelte eier er en liten minoritetsaksjonær eller en aksjonær med reell påvirkningsmulighet i det selskap samarbeidet utøves i.

Dagens finansieringsvirksomhetslov § 2a-9 angir at morselskapet skal konsolidere inn datterselskaper basert på full konsolidering, ved konsolidering av annet enn datterselskap skal prinsippet om forholdsmessig konsolidering legges til grunn. Finanstilsynet kan gi pålegg om konsolidering ned til 10 % eierandel. I Terra-Gruppen AS er det som nevnt under punkt 2, ingen aksjonærer som eier mer enn 10 %. Ingen aksjonærer er derfor pålagt soliditetsberegning på konsolidert grunnlag.

Hensynet til å sikre soliditet i forhold til risiko i eierbankene håndteres i dag gjennom at bankene må beregne kapitalkrav i henhold til Pilar 1 for eksponering gjennom investeringer og lån til Terra-Gruppen AS, samt eksponeringsrammer mot Terra-Gruppen AS i henhold til Forskrift om store engasjementer¹. I tillegg skal bankene i dag evaluere og beregne krav til bufferkapital gjennom ICAAP-prosessen knyttet til eksponering mot konsernet Terra-Gruppen. Forskrift om forsvarlig likviditetsstyring innebærer videre krav til å vurdere likviditetsrisiko basert på den risiko bankene står overfor. Forsvarlig kapital og likviditetsstyring er således håndtert gjennom eksisterende krav til institusjonene. Forslaget til utvidet krav til konsolidering i forhold til soliditetskrav, vil påføre aksjonærene i Terra-Gruppen AS en merbelastning i forhold til kapitalkrav og rapportering. Vi mener samtidig det ikke er noen gevinst ved å pålegge en konsolidering for små eierandeler. Tvert imot mener vi de konsoliderte tallene vil gi mindre presis og sammenlignbar informasjon om bankenes økonomiske situasjon enn de tallene bankene rapporterer i dag. Dette er utdypet i kapittel 5 nedenfor.

Uendret risikovekting ved store engasjementer

Mor og datter vil normalt være underlagt felles tilsyn på konsolidert basis. Engasjementer fra mor til datter kan da gis null i risikovekt etter Forskrift om store engasjementer § 6-1 e. Man tar i stedet høyde for risikoen i eierskapet gjennom morselskapets konsoliderte kapitaldekning.

Terra-Gruppen AS og eierbankene oppfyller ikke i dag kravet i Forskrift om store engasjementer § 6-1 (e) for å få nullvekt på engasjementer mellom eierbankene og konsernet Terra-Gruppen. Så vidt vi kan se er det ikke noe i lovforslaget som vil endre kravene til hvem som kan få nullvekt på engasjementer.

Pålegg om forholdsmessig konsolidering innebærer dermed at Terra-Gruppens eierbanker får ulempene ved å regnes som konsern gjennom å måtte foreta konsolidering, men ikke fordelene av å være et konsern gjennom å kunne nullvekke engasjementer mot datterselskapet. Dette setter Terra-Gruppen og eierbankene i en særstilling i forhold til ordinære konsern, noe som svekker gruppens konkurransekraft.

Svekket konsolidert kapitaldekning

Konsolideringen isolert vil i gjennomsnitt svekke alliansebankenes kjernekapitaldekning med 0,95 prosentpoeng, fra 17,07 % til 16,12 %, og kapitaldekningen med 0,72 prosentpoeng, fra

---

¹ Forskrift om kredittinstitusjoners og verdipapirforetaks store engasjementer

18,19 % til 17,47 %. Det vil imidlertid være store variasjoner fra bank til bank innenfor dette, avhengig av størrelsen på den enkelte banks egen kjerne- og kapitaldekning, eierandel i gruppen samt størrelse på eierandelen i forhold til bankens størrelse.

Svekkelsen vil ha konsekvenser for den enkelte banks mulighet til å drive utlån og investeringer, noe som igjen påvirker egenkapitalavkastningen og egenkapitalbevisets attraktivitet.

Det kan nevnes at de bankene som hver eier mer enn 2% av aksjene i Terra-Gruppen AS vil få styrkede morbanktall som følge av at fratrekke i ansvarlig kapital for eierandeler over 2 % faller bort. Medregnet denne effekten vil den samlede svekkelsen av bankenes kapital- og kjernekapitaldekning bli noe mindre. Denne styrkingen ville imidlertid antagelig oppstått også uten forslaget om konsolidering i § 15-2 (3), da grensen for fratrekke er foreslått hevet fra 2 % til 10 % gjennom CRD IV.

Av 78 eierbanker er det i dag som tidligere nevnt kun 13 som eier mer enn 2 % av aksjene og dermed vil bli berørt av en endring i fratrekke i ansvarlig kapital. For de resterende 65 bankene har dette ingen betydning.

Vi viser til forslagene til endringer i høringsvar fra FNO om at utkastets § 3-21 første ledd, siste punktum og § 15-2 tredje ledd om at reglene kommer til anvendelse uansett om krav til størrelse på eierandel er oppfylt utgår, og at de ordinære tersklene for konsolidering på soliditetsmessig grunnlag også blir gjeldende for deltakere i samarbeidende grupper.

5. Mindre transparent risikoinformasjon svekker egenkapitalbeviset

For en utenforstående investor er det allerede i dag en viss terskel for å sette seg inn i de spesielle forutsetningene for egenkapitalbeviset og den norske sparebanksektoren. Dette fører til at egenkapitalbeviset som investeringsobjekt fremstår som mindre attraktivt i forhold til aksjer enn de reelle økonomiske og risikomessige forholdene skulle tilsi. Dette er et problem for egenkapitalbevisbankene, som er avhengige av en viss likviditet i egenkapitalbevismarkedet for å ha sikkerhet for at de vil kunne hente inn kapital når de har behov for det.

Det er derfor avgjørende for egenkapitalbevisets stilling at lovverket til en hver tid legger opp til en mest mulig forståelig og gjennomsiiktig regulering av sektoren, og et rapporteringsregime der informasjonen som rapporteres gir et forståelig og reelt bilde av tilstanden i banken. Jo mer spesialinnsikt det krever å lese finansiell informasjon fra sparebankene, jo mindre omsettelig blir egenkapitalbeviset. Dermed øker også presset for å omdanne egenkapitalbevisbanker til aksjebanker.

Gjennom bestemmelsen i § 15-2 (3), jf § 3-21 (1), om forholdsmessig konsolidering også for eierandeler uten kontroll, pålegges bankene rapportering av kapitaldekning og likviditetsrapportering på konsolidert basis.

Som forklart nedenfor, vil de konsoliderte nøkkeltallene etter vår oppfatning gi mindre presis informasjon om bankens reelle økonomiske situasjon enn dagens nøkkeltall.

Forutsetningene for disse nøkkeltallene blir nok et særforhold som en analytiker eller investor vil måtte sette seg inn i for å kunne foreta riktig analyse av norske sparebanker, og bidrar dermed til å heve terskelen som allerede eksisterer for å vurdere egenkapitalbeviset som investeringsobjekt.

En vesentlig økning i mengden rapportering kan også i seg selv bidra til å gjøre sektoren mindre attraktiv, hvis denne rapporteringen ikke inneholder noen vesentlig ny informasjon. Resultatet blir at en analytiker må bruke mer tid på å analysere informasjon fra sparebankene for kun å sitte igjen med samme kunnskapsmengde som i dag, noe som også hever terskelen for å i det hele tatt vurdere egenkapitalbeviset.

Norske sparebanker er samtidig avhengige av å hente likviditet i det norske og internasjonale finansmarkedet gjennom å utstede og selge obligasjoner. En mer kompleks rapportering og flere særforhold rundt norske sparebanker vil i tillegg til å svekke egenkapitalbevisets stilling, kunne ha en tilsvarende negativ effekt på investorenes interesse for norske sparebankobligasjoner. Dette er spesielt uheldig i den usikre perioden vi nå er inne i, der finansiell uro fører til at markedet for likviditetslån mellom bankene nasjonalt og internasjonalt til tider er anstrengt og igjen kan stoppe helt opp.

Eierandelen gjenspeiler ikke faktisk risiko ved bruk

I praksis vil det være forskjell på en eierbanks eierandel i Terra-Gruppen AS og den faktiske bruken av de ulike datterselskapene. Eksempelvis er flere av eierbankene ennå ikke aktive brukere av Terra BoligKreditt AS, som følge av svært høy innskuddsdekning i banken. Tilsvarende kan en liten eierbank i Terra-Gruppen AS ha en forholdsmessig stor utnyttelse av Terra BoligKreditt AS. En eiermessig konsolidering for disse bankene, vil da gi misvisende informasjon til både ICAAP, nøkkeltall og ikke minst likviditetsindikatorene.

Finanstilsynet har allerede innført rapportering på konsoliderte nøkkeltall og likviditetsindikatorer som hensyntar den enkelte banks faktiske eksponering mot et felles eid boligkredittforetak. Vi mener at denne konsolideringsformen, brukt inn i ICAAP og Pilar III rapporteringen, i dag gir Finanstilsynet et mer oversiktlig risikobilde enn det lovforslaget legger opp til.

Utvidet omfang av ICAAP

Bankens styre plikter også å foreta en vurdering av ulike risikoforhold ut over det som er fanget inn i lovverket, og kvantifisere behov for bufferkapital for å håndtere risiko (ICAAP). ICAAP-prosess foretas på konsolidert nivå i Terra Gruppen AS og innebærer en gjennomgang av forventet strategi, eksponering, styring og kontroll, stresstester og vurdering innenfor datterselskapenes ulike risikoer, som kredittrisiko, forsikringsrisiko, operasjonell risiko,

likviditetsrisiko, forretningsrisiko, markedsrisiko mv. Prosessen som kjøres i Terra-Gruppen AS-konsern er omfattende, men er en viktig del av konsernets virksomhetsstyring, og informasjonen som benyttes er i stor grad konfidensiell, og skal ikke offentliggjøres.

Dersom alle eierbankene blir regnet som morselskap og må foreta en tilsvarende prosess i forhold til Terra-Gruppen AS med alle datterselskaper vil dette være en svært ressurskrevende øvelse for bankene. De vil måtte motta store mengde detaljert informasjon fra Terra-Gruppen AS, som det vil kreve både ressurser og kompetanse å sette seg inn i. Samtidig vil det være en risiko i seg selv for Terra-Gruppen AS at konfidensiell informasjon som kan skade selskapets konkurranseevne hvis den kommer på avveie, vil måtte spres til et stort antall personer i forbindelse med bankenes ICAAP-prosesser.

Mer kompleks Pilar 3-rapportering

Hensikten med Pilar 3-rapporteringen er å gi et mest mulig riktig bilde av den reelle risikoen i banken. De konsoliderte nøkkeltallene, indikatorene og rapporteringene banken vil måtte utarbeide etter de foreslåtte bestemmelsene i § 15-2 (3), vil etter vår mening ikke gi et godt bilde av de reelle forpliktelsene og risikoene i banken. Tvert imot vil dette som vist over gi mindre presis informasjon om bankens reelle risiko enn dagens rapportering på en rekke områder.

For å fylle sine rapporteringsforpliktelser i forhold til Pilar 3 vil banken derfor måtte redegjøre for de misvisende elementene i de konsoliderte beregningene. Dette betyr en økt arbeidsbyrde for banken, uten at sluttresultatet vil gi noen vesentlig annen informasjon enn i dag. Informasjon til markedet knyttet til kapitalisering og risiko vil få økt kompleksitet, noe som igjen vil kunne bidra til å heve terskelen for å vurdere egenkapitalbevis og sparebanker som investeringsobjekt.

Misvisende LCR og NSFR

Forslaget om konsolidering uavhengig av størrelse på eierandelen vil etter vår mening kunne forårsake at bankenes likviditetsrapportering vil bli misvisende, og at forskjell i regelverk for konsolidering mellom norsk regelverk og EU-regelverk vil skape et misforhold mellom ulike deler av regelverket som en norsk bank må forholde seg til. EUs regelverk legger opp til en regulatorisk konsolidering av eierandeler ned til 20 %. Ved å pålegge eierbankene i samarbeidende grupper en regulatorisk konsolidering av eierandeler som er langt mindre enn dette, setter man dem i en situasjon der de må etterleve EU-regler som ikke passer til deres situasjon.

I følge utkastet til forordning under CRD IV, skal det generelle kravet til likviditetsbeholdning (artikkel 401) og rapporteringsplikten (artikkel 403) oppfylles på konsolidert basis. Det følger videre av § 15-1 (8), som gjør § 15-1 (1), og dermed §§ 13-4 (2) og 13-5 (2) gjeldende, at LCR og NSFR vil gjelde for samarbeidende grupper. Slik vi leser forordningens konsolideringsregler (se artikkel 10 nr 3) vil den regulatoriske konsolideringen (dvs i utgangspunktet kun eierandeler på over 20 %) danne utgangspunktet for det generelle likviditetskravet (artikkel 401) og likviditetsrapporteringen (artikkel 403). Dette betyr at hvis

eierbankene i samarbeidende grupper pålegges regulatorisk konsolidering, vil forpliktelser i de felleseide selskapene påvirke eierbankenes likviditet.

Samtidig forstår vi kravene i artikkel 405 c) og d) slik at eierbankene likevel ikke kan regne inn "sin andel" av likvide aktiva i de eide selskapene, ettersom disse ikke er fritt tilgjengelige for deleiere med små eierposter. (Dette prinsippet er også understreket i "Basel III: International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring", paragraf 30). Dermed oppstår det en betydelig skjevhet ved beregningen av likviditet, der eierbankene må konsolidere inn likviditetsforpliktelsene i selskapene de eier, men ikke likviditetsbeholdningene de samme selskapene sitter med for å dekke opp sine forpliktelser. Dette vil skape problemer, både i forhold til det generelle likviditetskravet, og ved rapportering av likviditetsdekning.

Som eksempel kan nevnes at et typisk forfall i Terra-Gruppen AS' datterselskap Terra Boligkreditt AS kan være på ca 5 mrd kroner. Dersom eierbankene pålegges å konsolidere inn et slikt forfall i sin likviditetsberedskap vil bankene samlet måtte hente inn 5 mrd i likviditet til markedspris ved hvert forfall for å unngå å bryte kravet til tilstrekkelig likviditet. Dette vil påføre bankene en betydelig kostnad. Denne kostnaden er reelt sett helt unødvendig, da Terra Boligkreditt ikke vil ha behov for å hente likviditet fra bankene for å betale sine forpliktelser. Hovedgrunnen til at bankene benytter Terra Boligkreditt, er tvert imot at boligkreditselskapet har mulighet til å hente likviditet i markedet til en langt lavere pris enn den enkelte bank. Dette er ikke minst viktig i en tid der de internasjonale finansmarkedene og bankenes mulighet til å låne penger av hverandre er usikre.

Også beregninger av NSFR på basis av proporsjonalt konsoliderte balanser kan gi potensielt misvisende informasjon ettersom relativ andel av lang funding ikke er reelt sett tilgjengelig for eierbanken.

Forsinket informasjon til markedet og innsiderproblematikk

Et pålegg om konsolidering betyr at eierbankene vil måtte vente med å offentliggjøre sine regnskaper til Terra-Gruppen AS får ferdigstilt sine regnskaper og kan gi eierbankene den nødvendige informasjonen. Dette innebærer også at regnskapsmedarbeidere, ledelse og styret i eierbankene kommer i innsideposisjon ved arbeid med regnskaper, ICAAP og rapportering av kapitaldekning fordi banken vil måtte benytte børssensitiv informasjon fra Terra-Gruppen AS i arbeidet. Til sammen i de 78 eierbankene vil dette dreie seg om ca 800 personer. Dette er en håndterbar, men etter vårt syn unødvendig, praktisk og risikomessig utfordring for Terra-Gruppen AS og eierbankene i fellesskap.

Ved rapportering av kapitaldekning, vil Terra-Gruppen AS hvert år måtte gi eierbankene informasjon basert på årsresultatet før størrelsen på utbytte er fastsatt av generalforsamlingen, slik at eierbankene kan rapportere konsolidert kapitaldekning. Etter generalforsamling vil Terra-Gruppen AS måtte gi ny informasjon til eierbankene, som vil måtte foreta ny rapportering.

Vi viser til forslagene til endringer i høringsvar fra FNO om at utkastet § 3-21 (1), siste punktum og § 15-2 (3) om at reglene kommer til anvendelse uansett om krav til størrelse på eierandel er oppfylt, utgår.

6. Begrensninger i forsikringsselskapets investeringsmuligheter

Gjennom § 3-21 (1) blir lån og fordringer mellom eierbankene og selskaper i Terra-Gruppen AS omfattet av reglene i lovutkastets § 15-4.

Begrensning av forsikringsselskapets obligasjonskjøp

§ 15-4 (2) legger begrensninger på forsikringsselskaps mulighet til å yte lån eller stille garanti for foretak i samme konsern. Etter utkastets § 3-21 (1) vil eierforetak i en samarbeidende gruppe etter 3-20 (2) anses som et konsernforetak i forhold til utkastets § 15-4 (2).

Dersom det legges til grunn at Terra-Gruppen og eierbanken er å anse som en samarbeidende gruppe etter § 3-20 (2) vil det medføre at Terra-Gruppen AS' heleide datterselskap Terra Forsikring AS ikke vil kunne investere i obligasjoner utstedt av noen av eierbankene i Terra-Gruppen AS uten samtykke fra Kongen. Terra Forsikring AS vil i tillegg få begrensninger i adgangen til å plassere i bankinnskudd hos eierbankene.

Konsernforholdet mellom eierbankene og Terra Forsikring AS er ikke et tradisjonelt konsernforhold. Å ikke kunne investere i obligasjoner utstedt av eierbankene i Terra-Gruppen AS, innebærer at Terra Forsikring AS er ekskludert fra å investere i obligasjoner fra mer en halvparten av alle norske banker. Dette er en unødvendig begrensning på foretakets forvaltning, og spesielt uheldig i en tid der de finansielle markedene er svært ustabile og bankobligasjoner i egen valuta er et attraktivt investeringsobjekt for forvaltere med lav risikoprofil. I Terra-Gruppen AS er det som tidligere nevnt et spredt eierskap, der ingen eier mer enn 6,84 % av aksjene. Formålet om å motvirke interessekonflikter som kan foreligge ved konserninterne transaksjoner treffer ikke uten videre de konstellasjoner som innordnes konsernreglene i kapittel 15 gjennom § 3-21 (1) uten at kravet til reell påvirkning kvalifiseres nærmere.

Økt rapportering av konserninterne lån og fordringer

Det følger av § 15-4 (4) siste setning at lån eller garantier utover 5 % av foretakets ansvarlige kapital må meldes til Finanstilsynet.

Som følge av særlig det forretningsmessige forholdet mellom Terra Boligkreditt AS og eierbankene, vil mange av bankene komme i posisjoner der denne terskelen passerer. Videre kan det, som følge av løpende mellomværender mellom eierbankene og Terra-Gruppen AS-konsernet, være svingninger i størrelsen på slike lån og garantier. Slike endringer vil, slik vi leser det, utløse meldeplikt så sant bankens samlede lån og garantier mot Terra-Gruppen overstiger 5 %. En slik meldeplikt vil derfor kunne føre til svært mye rapportering uten at det foreligger vesentlige endringer i de faktiske forhold.

Dagens regler for offentliggjøring av mellomværende med nærstående parter oppfylder langt på vei de samme hensynene som forslaget om meldeplikt, og det er derfor ikke åpenbart at man oppnår noen stor gevinst ved å innføre denne meldeplikten.

Etter Terra-Gruppen AS' oppfatning bør § 15-4 (2) om forsikrings-selskaps mulighet til å yte lån eller stille garanti for foretak i samme konsern, unntas fra virkeområdet for samarbeidende grupper.

7. Sparebankalliansenes verdipapirforetak viktige for egenkapitalbevisets stilling

Det er avgjørende for egenkapitalbevisets stilling at sparebankalliansene fortsatt vil ha mulighet til å drive egne verdipapirforetak som en del av sin forretningsmodell. Disse verdipapirforetakene spiller en svært viktig rolle for å sikre egenkapitalbevisets stilling som likvid egenkapitalinstrument. Blant de norske meglerhusene er det kun Terra Markets AS, eid av Terra-Gruppen AS, og SpareBank 1 Markets AS, eid av Sparebank 1 Gruppen AS, som leverer analyser av egenkapitalbevis fra de små og mellomstore egenkapitalbevisbankene. Denne analysedekningen er en forutsetning for at markedet for egenkapitalbevis skal fungere. Uten tilgang på slik analyseinformasjon ville det store flertallet av dagens egenkapitalbevisinvestorer sannsynligvis valgt å investere pengene sine i andre instrumenter.

Pålegg om motmegler

Gjennom § 3-21 (1) gjøres § 15-3 (4) om at verdipapirforetak ikke kan utføre megling for selskaper i konsernet uten at motmegler anvendes, gjeldende for meglingsoppdrag som verdipapirforetak eid av Terra-Gruppen AS utfører på oppdrag fra en bank som eier aksjer i Terra-Gruppen AS. Tilsvarende bestemmelse for forholdet mellom meglerforetak og øvrige selskap i et ordinært finanskonsern er i dag fastsatt i finansieringsvirksomhetsloven § 2a-8 siste ledd.

Vi legger til grunn at det med "megling" i denne sammenheng siktes til formidling og eller slutning av ordre om kjøp eller salg av finansielle instrumenter. I praksis gjennomføres slike oppdrag i stor grad over børser eller ordreslutningssystemer, og det vil således naturlig inngå en motmegler i transaksjonen. For de tilfeller der transaksjoner i utgangspunktet kunne vært sluttet som internhandler, anser vi det i utgangspunktet som mindre tyngende å kanalisere slike handler gjennom en motmegler.

For emisjonsoppdrag vil det derimot ikke være praktisk å benytte motmegler, og det er heller ikke naturlig å innordne slike investeringstjenester under begrepet "megling". Tilsvarende vil gjelde for marketmakeroppdrag.

Handel i rentepapirer vil normalt skje ved bruk av meglerforetakets egen bok. Transaksjonene gjennomføres ved bilaterale avtaler mellom verdipapirforetaket og kunden, der verdipapirforetaket er den ene parten i transaksjonen. Dette også i de tilfeller der verdipapirforetaket har en interesse til den aktuelle posten i bakkant. Også for slike transaksjoner vil det være lite praktisk å benytte motmegler. I praksis vil et krav om motmegler for et verdipapirforetaks betjening av rentehandel for alle banker som eier aksjer i konsernet, medføre at eierbanken vil foretrekke en annen leverandør av tjenesten, fordi en motmegleroperasjon vil medføre dyrere transaksjoner. Dette vil svekke verdipapirforetakets konkurranseevne.

Bestemmelsene i verdipapirhandelloven om "best execution" og ivaretagelse av kundens beste interesser, sammen med krav til prising av transaksjoner på armlengdes avstand, ivaretar etter vår mening allerede i dag kundens sikkerhet på en god måte.

Oppdrag for sparebanker er en viktig del av inntektsgrunnlaget for sparebankalliansenes verdipapirforetak. Forholdet mellom verdipapirforetak eid av Terra-Gruppen AS og banker som eier aksjer i Terra-Gruppen er samtidig ikke et tradisjonelt konsernforhold. Eierbankene har egne konsesjoner, forholder seg til Terra-Gruppens verdipapirforetak som ordinære kunder, og står fritt til å benytte andre verdipapirforetak.

Etter Terra-Gruppen AS' oppfatning bør § 15-3 (4) unntas fra virkeområdet for samarbeidende grupper.

Om § 15-3 (4) likevel skal gjelde for samarbeidende grupper, legger vi til grunn at bestemmelsen ikke er til hinder for at verdipapirforetak eid av Terra-Gruppen AS fortsatt kan utføre emisjonsoppdrag og marketmakeroppdrag for Terra-Gruppen AS' eierbanker som i dag, uten bruk av motmegler.

8. Kundeopplysninger

Det følger av utkastets § 3-21 at bla annet § 15-5 får anvendelse for finansforetak som inngår i samarbeidende grupper som definert i § 3-20 (2). Terra-Gruppen AS legger til grunn at bestemmelsen skal forstås slik at det finansforetak som inngår i et samarbeid gjennom et finansforetak vedkommende er deleier i, etter eget ønske kan kanalisere kundeopplysninger fra finansforetakets kunder inn i et felles kunderegister i samarbeidet, slik at deltakende finansforetak fullt ut kan gjennomføre en strategi om helhetlig leveranse av finansielle produkter gjennom et organisert samarbeid.

9. Internrevisjon

I utkastets § 8-16 legges det opp til en hovedregel med krav til internrevisor i alle finansforetak. I siste ledd er det gitt dispensasjonshjemmel til Finanstilsynet. I dagens forskrift om risikostyring og internkontroll er det satt en terskel på forvaltningskapital på

NOK 10 mrd før krav om internrevisjon inntreffer. I merknadene til § 8-16 er det slik vi oppfatter det lagt opp til at det kan gis dispensasjon fra hovedregelen, og at dette kan begrunnes i størrelse og andre forhold.

Vi legger til grunn at det etablerte forholdsmessighetsprinsippet i gjeldende forskrift søkes videreført i fremtidig dispensasjonspraksis, slik at mindre institusjoner fortsatt gis anledning til å etablere hensiktsmessige risk- og kontrollfunksjoner som er skalert i forhold til den enkelte institusjons størrelse og kompleksitet.

Med vennlig hilsen

Terra-Gruppen AS

Stein Ole Larsen
Konsernsjef

Terra Alliansen AS

Tom Høiberg
Adm. direktør